

Vergadering raadscommissie Financiën

NOTULEN

**VLAAMS-
BRABANT**

Plaats fysiek – raadzaal provinciehuis Datum 20 februari 2024
Voorzit(s)ter Eddy Poffé Aanvangsuur 11:00 uur

Aanwezig Eddy Poffé; voorzitter

Luka Augustijns, Stephan Boogaerts, Lucia Dewolfs, Diederik Dunon, Tine Eerlingen, Nicolas Kuczynski, Tie Roefs, Willy Smout, Monique Swinnen, Louis Tobback, Joris Van den Cruyce, Linda Van den Eede, Elke Zelderloo, Walter Zelderloo; raadsleden

Gunther Coppens, Bart Nevens, Ann Schevenels, gedeputeerden

Verontschuldigd Manu Claes, Marc Wijnants, raadsleden

Tom Dehaene, gedeputeerde

Agendapunten.

1 Goedkeuring notulen 5 december 2023

Voorzitter Poffé opent de raadscommissie en gaat na of er opmerkingen zijn bij het verslag van de raadscommissie van 5 december 2023. Aangezien er geen opmerkingen zijn, wordt dit als goedgekeurd beschouwd.

2 Toelichting financiering pensioenen provincie Vlaams-Brabant

Mevrouw Urlings, Key Accountmanager Life bij Ethias, geeft een toelichting over de financiering van de pensioenen van de provincie Vlaams-Brabant a.d.h.v. een presentatie. De presentatie wordt als bijlage aan het verslag toegevoegd.

Vragen en antwoorden betreffende de toelichting pensioenen Vlaams-Brabant

Vraag de heer Smout: Worden de reserves belegd en is daar een bepaald rendement voorzien?

Antwoord mevrouw Urlings: ze bevestigt dit, en geeft aan dat dit verderop in de toelichting er aankwam bij kolom 8 "interessen". Daar ziet men voor '20-'23 een positief bedrag staan van 1,9 mio euro. In de actuariële studie wordt een gemiddeld rendement van 2% toegepast. Dat is een gemiddelde, maar op het einde van het jaar is het zo dat het effectieve resultaat van het fonds daalt.

Voor de provincie Vlaams-Brabant is de eerder in de presentatie vermelde 119 mio euro voor 80% geïnvesteerd in Tak 21 en voor 20% in Tak 23. Het is het rendement van het geheel dat toegevoegd wordt aan het fonds en wat helpt om de pensioenen te financieren. Zonder dit

rendement zou het bedrag in kolom 10 iets groter geweest zijn en had er een grotere afname moeten gebeuren.

Vraag mevrouw Dewolfs: Is het noodzakelijk om te evolueren naar een dekkingsgraad van 34%?

Antwoord mevrouw Urlings: Er is geen wettelijke verplichting om een bepaalde dekkingsgraad aan te houden. Er wordt aan elk openbaar bestuur gevraagd om met die pensioenverplichting om te gaan als een goede huisvader. 30% is hierbij heel vaak een dekkingsgraad die nagestreefd wordt.

Vraag mevrouw Dewolfs: We hanteren nu 25% en het blijft zo niet lukken, maar ervan uitgaand dat we 34% willen gaan behalen, zoals weergegeven in de tabel, betekent wel dat de gemeenschap dit ergens zal moeten ophoesten.

Antwoord mevrouw Urlings: Dit is inderdaad zo. Maar de pensioenen van de statutaire personeelsleden moeten hoe dan ook gefinancierd worden. Hier kan men niet om heen. Hoewel de dekkingsgraad dan 34% is, wat hoog lijkt, is die reserve op dat moment 74 mio euro. Op datzelfde moment is er nog steeds een uitgave van de pensioenen van 18,7 mio euro. Wanneer er een 5-tal jaar niets zou gebeuren, dan is de reserve van 74 mio euro uitgeput.

Vraag de heer Smout: Een vraag over de berekeningswijze van de te verwachten leeftijd. Op welke manier wordt dit ingeschat? Wanneer men spreekt over een termijn van 30 jaar, dan is dat een factor waarmee men alle richtingen uit kan.

Antwoord mevrouw Urlings: Dit is o.b.v. de algemene sterftetafels, die voor de volledige verzekeringssector van toepassing zijn. Deze werden ook gebruikt in deze actuariële studie.

Vraag de heer Smout: Werd er een benchmark uitgevoerd bij andere beleggers in een gelijkaardig fonds van gelijke grootte van asset en hoe liggen die resultaten. Want uiteindelijk de 1,48 van nu is niet zo hoog. Er zijn natuurlijk heel wat verplichtingen uit het verleden die een zeer lage interest opleveren, maar hier zou beterschap in moeten komen.

Antwoord mevrouw Urlings: Dit is zo inderdaad. Er is het pensioencomité dat 3 keer per jaar samenkomt. Hierin zitten 2 personeelsleden van de provincie Vlaams-Brabant, 2 vertegenwoordigers van Candriam en 2 personeelsleden van Ethias. Candriam moet een kwartaalrapportering afleveren van de prestaties in Tak 21. Hiernaast is er ook een rapportering van Ethias, waarbij er kritisch gekeken wordt naar de prestaties van Candriam en waarbij ze ook vergeleken worden met de benchmark. De opmerking dat 1,48% aan de lage kant is valt te begrijpen. Dit heeft te maken met het verleden. Niet onbelangrijk om weten is dat er in Tak 21 een gedeelte gewaarborgd rendement is. Een gedeelte is dus gewaarborgd en al de rest is winstdeelnemers. Bij de start was de verdeling Ethias-Candriam 1/3de beheer van de pensioenen door Ethias en 2/3de door Candriam. Ondertussen is er geëvolueerd naar een verhouding 1/4de – 3/4de. Dit komt doordat er een aantal jaren afnames gebeurd zijn, zoals de eerder in de presentatie vermelde 3 mi euro, die hoofdzakelijk gebeurden bij de reserves van Ethias. Tak 23 is in 2017 opgestart. Dit gebeurde in samenwerking met de provincies Limburg en West-Vlaanderen. Hiervoor werd eveneens een soort van overheidsopdracht uitgeschreven om vermogensbeheerders Tak 23 toe te wijzen (request for proposal). Hieruit kwamen als beste vermogensbeheerders Candriam en KBC naar voren. Zij beheren samen 20% van de reserves in Tak 23. Ook hier komt het pensioencomité 3 keer per jaar samen, met dezelfde samenstelling als daarnet vermeld, waarbij opnieuw de prestaties van de externe vermogensbeheerders (Candriam en KBC) kritisch bekeken worden en vergeleken worden met de benchmark.

Vraag de heer Tobback: Wat met de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen?

Antwoord mevrouw Urlings: Oost-Vlaanderen en Antwerpen hebben elk een eigen pensioenfonds in eigen beheer.

Vraag de heer Tobback: Is dan niemand van de provincies bij de RSZPPO?

Antwoord mevrouw Urlings: Toch wel. Ik spreek over de financiering. Voor de aansluiting bij het gesolidariseerd pensioenfonds is de provincie Vlaams-Brabant de enige die niet is aangesloten bij het gesolidariseerd pensioenfonds.

Vraag de heer Tobback: De reserves zijn dan de enige waarborg dat de pensioenen gaan blijven betaald worden in de toekomst? Is er een andere borg? We maakten 2008 mee, waarbij de vraag opkomt: wat als er morgen iets misloopt met Ethias of met de banken/verzekeringen in het algemeen? Wat zijn dan de borgen? De RSZPPO is gegarandeerd door de Staat en het belastinggeld. Bij moeilijkheden verhogen zij de tussenkomst van de partners en dit alles wordt bij

wet geregeld, waardoor je zekerder bent van je pensioen langs de RSZPPO-kant, dan langs de eigen pensioenfondsen van Antwerpen en Oost-Vlaanderen of langs privé-of semi-privékant.

Antwoord mevrouw Urlings: Wat dat betreft zijn wij ook onderworpen aan de solvency regels, zoals de banken dit ook zijn. Net omdat wij die reserves in beheer hebben, moeten wij buffers aanleggen zoals de banken. Ook staan wij onder toezicht van de FSMA, zoals dit ook van toepassing is voor de banken.

Vraag de heer Tobback: Voorlopig laatste vraag: Wanneer Candriam dit belegt, gebeurt dit uit een gemeenschappelijke pot of zijn dit aandelen op naam van de beleggingen waar Candriam dit in plaatst? Staan deze op naam van de provincie of staan deze op naam van Ethias en gaat er een deel van de opbrengst naar de provincie? Bijkomend, rondt Candriam dit af voor eigen portefeuille?

Antwoord mevrouw Urlings: Er moeten uiteraard ook kosten betaald worden voor het beheer van die gelden. De provincie Vlaams-Brabant is eigenaar van de passiva (=het bedrag van 119 mio euro). De provincie is geen eigenaar van de activa waarin belegd wordt. De provincie blijft eigenaar van het bedrag dat achter de activa zit.

Vraag de heer Tobback: Dit betekent dat wanneer Candriam 10% krijgt, de provincie 2,5% krijgt?

Antwoord mevrouw Urlings: De provincie ontvangt sowieso het gewaarborgd rendement, plus de winstdeelname. De winstdeelname is samen met het gewaarborgd rendement (het geheel van die twee), gelijk aan de prestatie van het fonds. Het gedeelte Candriam is 3/4de van de reserves. Stel dat zij 50 mio euro geïnvesteerd hebben. Dan is het totaalrendement voor die 50 mio euro voor '20-'23 misschien 2,2 om zomaar te zeggen. Van die 2,2 was dan het gewaarborgd rendement bvba. 0,3 en het overschot is dan winstdeelname. Van dat rendement zijn er natuurlijk nog een aantal kostenpercentages afgehouden voor het beheer.

Vraag de heer Tobback: In café-terminen gezegd, speculeren Candriam en anderen met onze reserves en de provincie krijgt daar een gewaarborgd deel van?

Antwoord mevrouw Urlings: speculeren zou ik dit niet noemen, aangezien het over Tak 21 gaat en er een gewaarborgd rendement moet gegarandeerd worden, waar Ethias garant voor staat. Candriam kan bijgevolg niet zomaar doen wat zij willen, aangezien het gewaarborgd rendement er moet zijn.

Vraag de heer Smout: Wat betreft het 1/4de gedeelte van Ethias: hoe zit dit concreet in elkaar, als we in ons achterhoofd de situatie van Swiss Life uit het verleden houden?

Antwoord mevrouw Urlings: Dit is hetzelfde als met Candriam. Ook hier zijn de activa niet de eigendom van de provincie. De provincie heeft recht op de reserves die diezelfde activa, zoals bij Candriam, bij Ethias vertegenwoordigen. Ook hier zijn, n.a.v. die Swiss-affaire, de solvency regels heel erg versterkt. Zowel de verzekeringsmaatschappijen als de banken zijn hieraan onderworpen en moeten buffers aanleggen zodat de reserves te allen tijde kunnen blijven gegarandeerd worden, ook al zou er iets misgaan met de activa. Bijkomend, omdat Ethias verantwoordelijk is om het bijkomend rendement toe te kennen, gaat het beleggersprofiel van Ethias iets minder risico bevatten dan het beleggersprofiel van Candriam.

Vraag de heer Kuczynski: Aan welke verplichtingen dienen jullie te voldoen? Zijn dit de richtlijnen II inzake solvabiliteit? En kan u zeggen wat de ratio is voor bvb 100 mio euro; is dit 1-voor-1 of iets anders?

Antwoord mevrouw Urlings: Ja inderdaad. Wij dienen de regels van solvency II te volgen. De ratio weet ik niet vanbuiten, maar alleszins moeten wij voor elke euro een buffer aanleggen. Dat is zo volgens solvency II. Wij volgen hierin de wettelijke regels, waarbij solvency II strengere bepalingen bevat dan de voorgaande.

Vraag de heer Van den Cruyce: Waar zijn de paden qua visie of strategie uiteen gelopen waardoor de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen voor een andere optie kozen t.o.v. de andere provincies?

Antwoord mevrouw Urlings: Dit dateert reeds van een heel aantal jaren geleden. Een eigen pensioenfonds heeft uiteraard ook dezelfde doelstelling. Deze doelstelling is, om met de reserves die worden opgebouwd, een bepaald rendement te kunnen toekennen dat helpt om de pensioenverplichtingen te kunnen nakomen. In dat opzicht is de doelstelling van een pensioenfonds of van een verzekeraar dezelfde. Bij het oprichten van een eigen pensioenfonds als provincie zelf, ligt het volledig beheer van dat fonds dan ook bij die provincie zelf. Hierin kruipt uiteraard veel werk, wat wegvalt wanneer je het beheer uitbesteedt aan een verzekeraar.

Vraag de heer Van den Cruijce: ik zou opteren voor een volledige uitbesteding wanneer de vrije markt het beter doet als wat ik zelf kan. Kan het gegeven van “beter scoren” door uitbesteding gebenchmarkt worden? Of doen de anderen het beter qua rendement? Of is dit niet vergelijkbaar omdat dit in hun werkingskosten wordt verwerkt?

Antwoord mevrouw Urlings: Rendementen kunnen altijd vergeleken worden, maar het risicoprofiel is hierin ook heel bepalend. Zoals daarnet aangehaald heeft Ethias een lager risicoprofiel dan Candriam, wat minder risico geeft, maar ook een iets minder rendement. Wanneer men een 1-op-1 vergelijking zou willen maken met een pensioenfonds, dan dient dit met een pensioenfonds te zijn met een identieke risicoclassificatie.

Toelichting de heer Tobback: Ik had ooit de voorgedij over RSZPPO en heb de discussie meegemaakt over de provincies die naar Ethias wilden en een eigen weg opgaan. De vraag mag niet zijn hoeveel rendement er gaat zijn, maar betaalt men in 2052 nog steeds het gepensioneerd personeel zijn pensioen en vanwaar komt dit geld. De provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen redeneren zoals destijds Gent en Antwerpen zelf de kapitaalmarkt opgingen, wat ertoe geleid heeft dat er eind 1988 155 miljard Belgische frank moest overgenomen worden in de staatsschuld, daar zij volledig failliet waren. Ik hoor graag een bepaalde burgemeester zeggen dat dit allemaal gesaneerd werd, wat helemaal niet gebeurd is. De federale staat heeft dit overgenomen. Theoretisch gezien is het pensioen in de provincie Antwerpen gegarandeerd door het hebben en houden van de provincie. Maar zij rekenen hierbij, de dag dat zij niet meer kunnen betalen, op de overheid om te betalen, waarbij dus de belastingbetaler zal moeten opdraaien. De meest zekere manier om de pensioenen gegarandeerd te zien is bij een overheid die zich verplicht voelt om desnoods bijdragen te vragen om dit allemaal te blijven betalen. Dat is wat met de steden Gent en Antwerpen is gebeurd.

Reactie mevrouw Urlings: Sowieso, of het nu gaat om een pensioenfonds of een aansluiting bij de RSZ of een eigen financiering, moet er altijd een financiering zijn. Bij een aansluiting bij de RSZ is het misschien onder de vorm van een bijdrage, maar het blijft een financiering, waarbij er dus nog steeds geld moet zijn. Net zoals er hier geld moet zijn voor een rechtstreekse betaling van de pensioenen. Hetzelfde geldt voor het verschil pensioenfonds verzekeraar en een pensioenfonds, moeten er evenzeer middelen zijn en moeten er ook bijdragen gedaan worden aan dat pensioenfonds. Anders kunnen de pensioenen niet gefinancierd worden. De andere provincies zijn dan misschien aangesloten bij de RSZ, maar voor de financiering van die bijdragen hebben zij evenzeer een fonds bij Ethias om die bijdragen te kunnen financieren. Het komt dus eigenlijk op hetzelfde neer, het gaat enkel om een ander systeem.

Vraag de heer Tobback: Staat de RSZPPO in voor de betaling? Waar ze hun geld halen is een andere aangelegenheid. Ik laat opmerken dat de Nederlandse pensioenfondsen niet gek zijn. Zij hebben een dekkingsgraad van 100%. Deze is een beetje verlaagd. Terwijl in Nederland uw pensioen verlaagt wanneer de dekkingsgraad onder de 96% komt. Wij dekken voor 25% omdat we er redelijk gerust in zijn dat de Federale of Vlaamse overheid niet zal toelaten dat de pensioenen niet meer betaald worden. In Nederland is dat de fameuze kapitalisatie waarover in 1995 ruzie werd gemaakt met Verhofstadt. Maar in Nederland gaan de pensioenen naar beneden bij het zakken van de dekkingsgraad. Wij gaan dat niet doen hopelijk.

Antwoord mevrouw Urlings: Gelukkig niet. Wij hebben dan ook een heel ander systeem.

Toevoeging en vraag de heer Smout: Wanneer de provincie als werkgever ophoudt te bestaan is het zo dat de erfgenamen de verplichtingen, in gelijk welk systeem, zullen moeten overnemen. Voor wat betreft de dekkingsgraad moet er toch klaarheid geschept worden. Wanneer er wordt gesproken over een 100% dekking dan is dat naar alle waarschijnlijkheid over de verworven reserves die op dat ogenblik lopende zijn. Wat reeds gepresteerd is door de werknemers en de gepensioneerden, zal voor de volle 100% gedekt moeten zijn. Maar wanneer hier wordt gesproken over de dekkingsgraad van 25%, gaat dit vermoedelijk over de verworven prestaties, ook naar de toekomst toe, waarvan gezegd wordt dat 30% meer aangewezen is?

Mevrouw Urlings bevestigt dit.

Vraag de heer Smout: Wat betreft de beslissing die de provincie in 1998 nam om via Ethias te gaan en om niet zelf pensioenfonds te spelen, was dit nog enigszins een gok. Maar ondertussen hebben we in 2007 de WAP gekregen, wat ertoe leidde (en is nog niet voltooid) dat de beheerder van een pensioenfonds meer en meer verplichtingen heeft om een pensioenfonds wettelijk te runnen. Als niet-professional gaat men hierin veel tijd en moeite moeten steken, met alsmaar toenemende administratieve verplichtingen, die door andere meer professionele organisaties zoals bvba. Ethias kunnen gespreid worden over veel meer deelnemers en dusdanig efficiënter kunnen zijn. Heeft u een idee van deze verhouding? De provincie betaalt een fee aan Candriam.

Hoe situeert deze bijdrage zich t.o.v. de relatieve beheerskosten van een op zich alleenstaand pensioenfonds?

Antwoord mevrouw Urlings: Wij hebben geen toegang tot de exacte cijfers van andere pensioenfondsen, maar de reserves in een pensioenfonds moeten ook beheerd worden. Dat gebeurt door een assetmanager. Het is niet de provincie zelf die gaat beleggen in activa. Dat gebeurt ook door een externe assetmanager, die ook moet betaald worden zoals ook hier het geval is. De pensioenen die uitbetaald worden, moeten ook berekend en uitbetaald worden. Dat zal ook door iemand moeten gebeuren, die ook een bepaalde kostprijs heeft. Waarschijnlijk is dit geen 1-op-1 relatie, maar het zijn wel dezelfde soort kosten waar een pensioenfonds evenzeer mee geconfronteerd wordt.

Wat de WAP betreft, is dit alleen van toepassing op aanvullende pensioenen en voor contractuele personeelsleden. Dit is niet van toepassing op statutaire personeelsleden. Wel is zo dat een pensioenfonds onder een even zeer strenge controle staat van de FSMA, net zoals dat voor de verzekeraar geldt.

Reactie van de heer Van den Cruyce op de toelichting van de heer Tobback: Terugkomend op het probleem van daarnet over het uitbetalen van de pensioenen in eigen beheer of via uitbesteding: vroeger was het zo dat er nog een derde piste bestond, nl. men kon erop rekenen dat iemand anders je probleem wel zal oplossen als het fout loopt. Gelukkig heeft de wetgever deze piste stilaan dichtgetimmerd, maar achteraf bekeken was de keuze die Antwerpen en Gent destijds maakten, voor hun wel de beste keuze. Uiteindelijk werd hun probleem opgelost door de Federale staat. Dat is een bedenkelijke verdienste, maar dat is niet de verdienste van de huidige generatie politici, die daar nu het stadsbestuur uitmaken. Dat zijn keuzes of risico's die genomen zijn in een vorige episode van de geschiedenis.

Reactie van de heer Tobback op de reactie van de heer Van den Kruisen: Dit klopt niet. Het feit dat Luik, Antwerpen, Gent en de Brusselse gemeenten voor 155 miljard Belgische frank in het krijt stonden en het gemeentefonds niet meer kon garanderen dat door het Gemeentekrediet van dat moment kon betaald worden (want er was geen reserve mee), kwam doordat men zelf leningen kon uitschrijven, waarbij hun hebben en houden garant stond. Zij mochten de kapitaalmarkt op en zij mochten zelf een lening uitschrijven aan percentages waarbij ze misschien wel de bank-commissie moesten raadplegen, maar zij leenden zelf wat voor hen door het Gemeentekrediet werd gedaan. Nadien werd vastgesteld dat zij niet meer over voldoende inkomsten beschikten. Hier komt men toe met een dekkingsgraad van 25% omdat men zeker is dat die 18 mio euro gaat binnenkomen. Wanneer op een of andere manier deze 18 mio euro niet meer binnenkomt, dan is de dekkingsgraad 75% te weinig. Een stad zoals Gent en Antwerpen kan men niet failliet laten gaan of alle diensten laten platleggen. Dus op dat moment komt de Federale overheid tussen. De uitspraak van een derde mogelijkheid was er niet. Bedoelt u ermee dat de Federale overheid ervoor gaat opdraaien? Toen in 2008 de banken dreigden op de fles te gaan, kon men dit ook niet toelaten. Bijgevolg werden de belastingen ingezet om die catastrofe te beletten. Wat garandeert uw staatsbon u, indien u er een onderschreven zou hebben? In elk geval, dat men dat bedrag terugkrijgt van de Staat. Bij een privé-instelling ben je nooit zeker dat je geld terugkrijgt, want failliet is failliet.

(Tussenkost mevrouw Dewolfs: Sommige banken hebben die leningen van 2008 wel terugbetaald, maar niet allemaal.)

De Staat is een zo intelligente instelling, dat de overheid er in geslaagd is om op KBC een hoop geld te verdienen. Maar op het ogenblik dat zij in uiterste nood zaten, was het wel goed dat de schatkist belastingcenten heeft ingebracht om hen te redden. Dat is het risico dat we hier lopen. Ik maak duidelijk niets tegen Ethias te hebben, maar hoe dan ook is dat de minister van financiën niet. Dus wanneer er iets misloopt in het algemeen en Ethias zou hierin worden meegesleurd omdat een paar Amerikaanse banken in Lehman Brothers opduiken, dan zal men op de overheid moeten rekenen. Terwijl wanneer men bij de RSZPPO zit dit haar eigen instelling is en het een plicht is dat te doen. In dit geval is de overheid dit niet verplicht om te doen.

De heer Van den Cruyce reageert: Het is zo dat je een rendement- en een risicoprofiel hebt. Kies je als lokaal bestuur voor een hoger risicoprofiel en een hoger rendement, dan kan het al eens gebeuren dat het fout loopt in het eigen lokaal bestuur bij het in eigen handen nemen. Daar kon vroeger gekozen worden om het risico te nemen waarbij bij het fout lopen ervan, een andere overheid bijspringt. Dat is wat gebeurde in een vorige generatie in Gent en Antwerpen, wat voor hun een goede keuze was aangezien alle Vlamingen hebben bijgedragen aan de schuld van Antwerpen.

Toevoeging van Urlings: Waarnaar u refereert, is het gegeven dat vanaf toen een externalisatie is opgelegd voor dergelijke pensioenfondsen. Ofwel wordt het in een pensioenfonds gestoken ofwel wordt het geïnvesteerd in een verzekeraar die onderworpen is aan solvency II, die onderworpen is aan een controle-entiteit. Een effectief volledig eigen beheer van de middelen mag niet meer.

Toevoeging van de heer Smout: Belangrijk om te melden is dat het aantal mandatarissen van 6 naar 4 gedaald is, wat niet meteen maar wel na verloop van jaren een mindering van de lasten met zich mee zal brengen.

Antwoord mevrouw Urlings: Hier wordt ook rekening mee gehouden in onze studies.

Vraag de heer Tobback: Dan evolueren de cijfers toch op een rare manier in de tabel?

Antwoord mevrouw Urlings: Op dit moment zit dit nog niet in de hypothesen, maar bij het maken van een volgende studie, en wanneer geweten is op welk moment dat dit juist gaat zijn, dan is dat een hypothese die kan worden toegevoegd.

Mevrouw Dewolfs vraagt of het klopt dat het aantal nog op 6 staat. Deze gaan immers ook nog met pensioen op een dag

Mevrouw Urlings licht toe dat wanneer het vandaag om 4 personen gaat, er ook 4 in de studie zijn opgenomen

Vraag de heer Tobback: Ik vind de cijfers wispelturig. Wanneer veronderstelt men dat de rechthebbenden verdwijnen? En dan springt men in '52 opeens terug naar 445.000 euro. Vanwaar komt dit verschil? Wanneer de provincie dan nog zal bestaan, zal dit nog steeds met 4 gedeputeerden zijn. Er werd eerder gezegd dat de reserves moesten aangesproken worden omdat er een tekort was. Persoonlijk vind ik dat men daar af moet blijven (**Mevrouw Urlings vult aan** dat daarom de dotatie verhoogd wordt). De heer Tobback stelt dat men dan nog voor 4 minder krijgt dan voor 6, terwijl er nog steeds voor 6 uit het verleden zal moeten betaald worden. Deze evolutie zou in de tabel zichtbaar moeten zijn.

Antwoord mevrouw Urlings: De jaarlijkse bijdrage in de tabel is dalend. We gaan daar van 545.000 naar 500.000, naar 450.000 en naar 400.000. Die bijdrage is dus wel degelijk dalend. Wat de evolutie van die pensioenen betreft, dat is een wisselwerking. Op bepaalde momenten, wanneer een aantal gepensioneerd mandatarissen overleden zullen zijn helaas en de actieve mandatarissen zijn nog niet met pensioen, dan zal dat totaal pensioenbedrag lager zijn. Wanneer het jaar erop misschien 2 mandatarissen met pensioen gaan, dan zal dat pensioenbedrag opnieuw wat hoger zijn. Bijkomend om weten is dat deze pensioen naar de toekomst toe telkens met 2% geïndexeerd worden. Het zichtbare bedrag in '52 zijn geen euro's van vandaag.

Vraag de heer Tobback: verwijzend naar de bewegende cijfers in de tabel: heeft men ergens vastgelegd wanneer iemand dan zal komen te overlijden?

Antwoord mevrouw Urlings: dit komt door de toepassing van de sterftetafels. De pensioenen evolueren volgens de sterftetafels. Bijkomend wordt ervan uitgegaan dat er een aantal mandatarissen met pensioen gaan.

Vraag de heer Tobback: het lijkt hier om een individuele berekening te gaan? Dus gaat men er toch vanuit dat men weet wie wanneer uit de kosten zal verdwijnen?

Mevrouw Eynatten en mevrouw Urlings verwijzen opnieuw naar de sterftetafels die hierin moeten toegepast worden. Verder zijn er ook mandatarissen die niet meer actief zijn en in het verleden een mandaat hadden. Wanneer deze op een later moment op pensioen zullen gaan, moet hiervoor ook het nodige bedrag voorzien zijn. Dergelijke tabellen zijn altijd op iets gebaseerd, wat voor elk gelijkaardig contract gebeurt (zo ook voor statutairen). Elk jaar opnieuw wordt dit berekend en wordt er met de nieuwe waarden rekening gehouden. Om een redelijke veronderstelling te kunnen maken, wordt in dit geval gebruik gemaakt van de sterftetafels.

Toevoeging van de heer Smout: Dit is een berekening met meerdere variabelen waarvan een prognose moet gemaakt worden. Stel dat op een dag allemaal 18-jarigen gedeputeerde worden, dan gaat er jaren niets moeten betaald worden, om het ludiek te maken. Er moet hier een gemiddelde gemaakt worden.

Vraag de heer Smout: Hoe werd de pensioengerechtigde leeftijd ingecalculleerd?

Antwoord mevrouw Urlings: 65 jaar voor mandatarissen.

Vraag de heer Smout: Is dat niet eigenaardig, aangezien dit volgend jaar in de privé 66 jaar wordt en nadien 67 jaar?

Antwoord mevrouw Urlings: op dit moment is dat nog 65 jaar. Voor de mandatarissen hanteren we in onze gegevens de leeftijd van 65 jaar. Wij staan ook in voor de uitbetaling van de

pensioenen van de mandatarissen, dus wij hebben ook zicht op de leeftijden waarop deze met pensioen gaan.

Voor de statutaire personeelsleden doen we dit ook, want hoewel de wettelijke pensioenleeftijd voor statutairen evenzeer 65 jaar is, zie we dat er heel wat personeelsleden eerder op pensioen gaan. Er wordt getracht te kijken naar de werkelijkheid. Wordt er gemerkt dat er bvb. een heel deel mandatarissen op pensioen gaan op 67-jarige leeftijd, dan zal dit in de cijfers worden aangepast.

Vraag de heer Tobback: Met welke variabelen werd rekening gehouden om in 2052 tot 445.645 euro te komen?

Antwoord mevrouw Urlings: De meest belangrijke aangewende hypothesen zijn 1) de sterftetafels, 2) de pensioenberekening van de mandatarissen volgens de wettelijke formule o.b.v. de eindleeftijd van 65 jaar en 3) een indexering van zowel de lonen als de pensioenen van de mandatarissen met 2% per jaar.

Toelichting de heer Smout: Randbemerking: minister Lalieux heeft het loonplafond voor de berekening van de pensioenen opgetrokken (d.i. nog steeds lopende). Dit bovenop de indexatie. Bij toepassing van de formule die in de presentatie getoond werd, waarbij men het bedrag van de contractuele pensioenen aftrekt van het bedrag van het statutaire pensioen, wordt het bedrag telkens kleiner. Hierbij is geen verhoging voorzien voor de berekening van de ambtenaren, maar wel een verhoging van dat loonplafond voor de contractuelen. Mensen gaan de komende jaren vanaf nu, die een aanzienlijke wedde hebben, een vermindering van de reserves vaststellen jaar na jaar. Terwijl in heel veel privébedrijven de formules conventioneel zijn samengesteld, waarbij het verschil mee evolueert met de reële loonsverhogingen door indexatie. Dat is onafhankelijk van wat de overheid met dat loonplafond doet. Bepaalde ambtenaren zullen hiervan negatieve gevolgen ondervinden. Werd hier ook een calculatie op gemaakt? Want dit is een negatief effect voor de verplichtingen die de provincie moet leveren, maar natuurlijk ook negatief voor bepaalde betrokken personeelsleden die ook goed hun best doen.

Antwoord mevrouw Urlings: Deze bemerking klopt misschien niet helemaal. Het loonplafond is inderdaad omhoog gebracht naar 76.000 euro, maar dat is voor alle duidelijkheid het loonplafond voor het jaar 2023. Wanneer men het wettelijk pensioen voor contractuele personeelsleden berekent, dan gaat men het loon nemen van elk jaar over die volledige carrière. Stel dat dat personeelslid elk jaar aan dat loonplafond zou gezeten hebben, dan was dat niet elk jaar 76.000 euro. Want het loonplafond van 2020 was geen 76.000 euro. Die 76.000 wordt niet in de volledige pensioenberekening gehanteerd. Het contractueel pensioen gaat nog niet in die mate snel omhooggaan daardoor.

Aanvulling de heer Smout: hier wordt dit enigszins in de tijd uitgevlakt. In bepaalde privégevallen bij pensioenfonds of groepsverzekeringen is dit soms wel het geval.

Reactie mevrouw Urlings: Dat klopt, maar daar zit u met een heel ander systeem. Daar zit u met een vaste bijdrage waarbij u bvb. 3% doet tot aan het loonplafond en 6% boven het loonplafond.

Reactie de heer Smout: het hoeft niet wat men noemt defined contribution te zijn, het kan ook defined benefit zijn, zoals het hier ook geformuleerd is. En zij ondervinden dat ook. Maar hier hebben we dus een soort afscherming door die spreiding. (**Mevrouw Urlings** bevestigt dit).

Vraag de heer Smout: Dit is een uitdovend systeem is, aangezien de provincie Brabant niet meer bestaat. Vroeg of laat zullen alle verplichtingen beëindigd zijn. En in het geval van een overfinanciering is het verboden om geld terug te storten van groepsverzekeringen of pensioenfonds naar de instelling. Hierbij moet goed worden gezien dat dit rond de 100% eindigt.

Antwoord mevrouw Urlings: Dat is inderdaad ook de bedoeling en daarom is dit een punt dat mevrouw Eynatten en ikzelf op de vergadering gaan brengen, m.n. een daling van die bijdrage. Dit om in die richting van 100% te komen en niet 200% en om te zien dat de reserves op zijn tegen het moment dat die laatste gepensioneerde overlijdt.

Vraag de heer Tobback: In het pensioenfonds ex-Brabant staan niet enkel pensioenen vermeld maar ook rentes. Is dit een bijkomend pensioen of is dit een rente op gestorte kapitalen?

Antwoord mevrouw Urlings: Dit zijn gewoon wettelijke pensioenen die gefinancierd worden in dat fonds. Het is niets extra. Het fonds werd opgestart bij Ethias. Het is iets anders dan datgene van de provincie Vlaams-Brabant. Dat werkte met een consolidatie van de wettelijke pensioenrente. Een pensioen is een rente. Op een bepaald moment zijn er bepaalde rentes

geconsolideerd door het fonds. D.w.z. dat die rentes zichtbaar in kolom 4 een deel zijn van het wettelijk pensioen van een aantal personeelsleden van ex-Brabant, dat volledig wordt gefinancierd door het fonds zelf. Het enige ten laste van het fonds en wat door de entiteiten moet gefinancierd worden, is zichtbaar in kolom 2 "pensioenen ten laste". Dat is het deel van het wettelijk pensioen dat niet geconsolideerd is in het fonds. In kolom 3 ziet men het totaal wettelijk pensioen dat gefinancierd moet worden: 9 mio euro. Daarvan is ongeveer 5 mio euro geconsolideerd en is er 3,5 mio euro effectief ten laste van het fonds.

Vraag de heer Tobback: In de tabel van de statutairen 2.2.16 zie ik in kolom 3 "pensioenen statutairen en uitkantelaars". Moet ik ervan uitgaan dat de provincie de pensioenen moet blijven betalen voor de personeelsleden die uitgekanteld zijn, t.t.z. overgegaan zijn naar het Vlaams personeel. Dit moet toch afnemen met de tijd?

Over hoeveel personen spreekt men hier: hoeveel statutairen en hoeveel uitkantelaars?

En verder zie ik de kost van de pensioenen amper dalen over die gehele periode, ondanks het feit dat er tegen '30-'40 toch een deel van die uitkantelaars moeten verdwijnen. Hoe komt dat? Verder werd er daarstraks gezegd dat statutairen systematisch worden vervangen door contractuelen. Ik zie de bijdrage van de contractuelen stijgen van 18 naar 33 mio euro in '52. Maar de statutairen blijven hetzelfde.

Antwoord mevrouw Urlings: De loonmassa in kolom 2 van de statutaire personeelsleden evolueert van 16 mio euro 361.000 euro in 2052. Er is dus een afnemende statutaire loonmassa, omdat we ervan uitgaan dat een statutair personeelslid vervangen wordt door een contractueel personeelslid.

Wat de pensioenen betreft, vertegenwoordigen de uitkantelaars maar een heel klein deel in het totaal aantal statutaire personeelsleden.

Wat de evolutie van die pensioenen betreft, deze worden elk jaar met 2% geïndexeerd.

Bijkomend is er nog een heel aantal actieve statutaire personeelsleden, die nog met pensioen moeten gaan en waarvan de pensioenbedragen nog jaarlijks verhogen op dit moment.

Vraag de heer Tobback: Zijn er ook contractuelen bij de uitkantelaars? Er gingen immers hele diensten over? Hoeveel zijn hiervan dan statutair en hoeveel contractueel?

➤ **Antwoord van de administratie:**

"Bij de uitkanteling van de persoonsgebonden sectoren naar Vlaanderen, kantelden in totaal 62 personeelsleden uit. Hiervan waren er 20 statutaire medewerkers en 42 contractuele medewerkers."

Vraag mevrouw Augustijns: Een vraag over kolom 12 "verbintenissen": moet dit gelezen worden als zijnde de kost van het systeem?

Antwoord mevrouw Urlings: De verbintenissen pensioenen zijn de pensioenverbintenissen voor lopende pensioenen, de pensioenen die op dit moment al betaald worden. De "verbintenissen actieven" (kolom 14) zijn de verbintenissen voor de statutaire personeelsleden die vandaag nog actief zijn, maar die hun pensioen later nog moeten krijgen. Door het optellen van deze twee soorten verbintenissen komen we uit in kolom 15. En het is op dat totaal van verbintenissen dat de dekkingsgraad is bepaald. Dus op dat totaalbedrag van 457 mio euro t.o.v. 116 mio euro aan reserves.

Vraag mevrouw Augustijns: Wat betreft een extra investering in Tak 23, houdt dit dan een groter risico in? Ik zag de rendementen van Tak 21 niet, maar ik zag dat deze bij Tak 23 wel vrij fluctuerend waren. Wanneer je dan de natuurlijke evolutie volgt, is er op termijn dan ook een groter risico op het geheel?

Antwoord mevrouw Urlings: In Tak 23 is er inderdaad een groter risico. Op de toegevoegde slide over het potentieel rendement indien men zou verhogen of indien men zou natuurlijk evolueren naar 30-70 zie je die gecombineerde jaarlijkse return en zie je bvb. in '20-'21 een negatief rendement van -0,7%. Hadden we een verdeling 30-70 gehad, hadden we in dat jaar een negatief rendement gehad van -1,8%. Daar staat ook tegenover dat bvb. in positieve jaren bvb '20-'21 er een positief rendement is van 7,9%. Had dit een verdeling 30-70 geweest, dan had dit een rendement van 10,5% geweest. Het ene compenseert het andere. Er is potentieel meer risico, maar ook meer potentieel rendement.

Vraag de heer Smout: Hierbij aansluitend zou het interessant zijn om vooral voor die Tak 23 de rendementen o.b.v. 5 of 10 jaar te bekijken en op langere termijn voor te stellen. Wanneer je een prudentieel beleid wil voeren, moet je zeker zijn van je geld. Dit zeker de eerste vijf à tien jaar.

Wanneer je op langere termijn kijkt, dan kan van daaruit berekend worden welk risico men wenst te nemen. M.a.w. hoe hoog wenst men te gaan met Tak 23, waarbij je economisch gezien bijna zeker bent dat het een hoger rendement zal opbrengen dan een Tak 21. Natuurlijk mag men zich niet vergalopperen. Zelfs een 30-70-verhouding is nog zeer voorzichtig. In de privé gaat men vaak zelfs naar 50-50. Hierover zal de deputatie of de raad moeten oordelen.

Mevrouw Eynatten geeft aan dat dit een raadsvoorstel zal worden.

Antwoord mevrouw Urlings: Het is zo, en vandaar dat de rendementen hier op 5 jaar worden gepresenteerd, dat een TAK 23 niet van jaar tot jaar kan bekeken worden. Een Tak 23 moet je altijd minstens 5 jaar geven.

Vraag de heer Smout: Hierbij wil ik vragen de Tak 23 voor 10 jaar in kaart te brengen.

Antwoord mevrouw Urlings: Dit gaat niet, aangezien we hiermee pas van start gingen in 2018.

Voorzitter Poffé sluit de toelichting en vraagstelling af en bedankt uitdrukkelijk mevrouw Urlings voor de deskundige en duidelijke uitleg, wat op een applaus van de raadscommissieleden wordt onthaald.

3 **Opstarten gunningsprocedure i.v.m. raamovereenkomst voor het opzetten van een ontwikkelplatform en de ontwikkeling van een toepassing vergaderbeheer voor de bestuursorganen van het provinciebestuur Vlaams-Brabant**

Voorzitter Poffé geeft het woord aan de heer Jaspers.

De heer Jaspers geeft een toelichting over dit agendapunt.

De heer Smout geeft aan dat ze zoals gewoonlijk een heel degelijke uitleg hebben gekregen. Hij maakt zich de bedenking dat nieuwe technologieën/nieuwe toepassingen altijd wel een zekere meerwaarde hebben maar wanneer je alles wil volgen in de IT ga je je blauw betalen. Een belangrijk criterium daarbij is hoelang men de ondersteuning garandeert want in veel gevallen is het zo dat een nieuwe toepassing over 4 jaar niet zoveel meerwaarde biedt voor de gebruikers dan dat we betaald hebben. Is het daarom ook niet belangrijk om in kwaliteit ook een aspect mee te nemen van jaren ondersteuning die men garandeert? Dit is niet gemakkelijk aangezien deze leveranciers ook afhankelijk zijn van anderen. Wanneer je over industrie praat en het gaat over wisselstukken dan moet men wettelijk gezien minimum 10 jaar kunnen garanderen.

De heer Jaspers geeft aan dat we op het gunningscriteria "kwaliteit van het aanbod technisch" 15 punten zetten en daarin kijken we na wat de architectuur/toepasbaarheid is en de jaren waar wij vanuit gaan dat we de toepassing kunnen gebruiken. Dit zijn telkens inschattingen. Een SAP toepassing gaat jaren mee en daar betaal je ook heel veel voor. De kunst is om te kijken welke technologie al een tijdje op de markt is en welke we zien evolueren. Er zijn heel veel technologieën die opduiken en waarvan je niet weet of ze binnen één of twee jaar nog gaan bestaan. In dergelijk technologie gaan we niet investeren en daarom zoeken wij hier de gulden middenweg. De bestaande extranet toepassing is software die niet meer ondersteund is maar waar we wel de zekerheid hebben dat we met onze eigen ontwikkelaars voldoende capaciteit en kennis hebben om die toepassing in de lucht te houden. Ergens stopt die manier van werken en dan gaat het over de beveiliging. Hoe veilig kan je het maken zonder extreem hoge inspanningen? We gaan dus wel kijken naar hoelang het bruikbaar is.

Mevrouw Van den Eede vraagt wat de timing is van de inwerkingtreding? Gaat dit gebeuren bij het begin van de nieuwe legislatuur? In artikel 3 staat dat dit gaat ingeschreven worden op het betrokken dienstjaar. Waarom staat hier niet 2024? Is er mogelijkheid dat dit moet doorschuiven naar 2025?

De heer Jaspers geeft aan dat deze mogelijkheid bestaat als we het om technische of om organisatorische redenen niet klaar krijgen. Dan is de voorlopige en finale oplevering pas in 2025 en dan zal dan ook de factuur moeten betaald worden. We proberen om dit voor het eind van dit jaar klaar te krijgen. Het zal echter sterk afhankelijk zijn met welke technologieën er aangeboden wordt, welke firma's die aanbieden en wanneer hun ontwikkelaars vrij zijn. Wij maken intern

ruimte om onze ontwikkelaars klaar te hebben voor die overdracht en zo kennis kunnen op doen. We hangen echter af van externe firma's die meedoen aan deze procedure.

Mevrouw Van den Eede geeft aan dat het ook belangrijk is dat wanneer we met een nieuwe legislatuur starten dat er ook nieuwe mandatarissen zijn. Stel dat deze nieuwe mandatarissen dan bijvoorbeeld voor 6 maanden het ene systeem moeten leren en vervolgens het nieuwe is dit niet ideaal.

De heer Jaspers geeft aan dat wij al het mogelijke doen om het klaar te krijgen.

De heer Tobback vraagt wanneer men spreekt over nieuwe technologie dit alleen slaagt op software of ook op hardware?

De heer Jaspers geeft aan dat dit enkel over software gaat.

De heer Tobback vraagt of die € 120.000 dan voornamelijk prestaties zijn?

De heer Jaspers geeft aan dat dit correct is.

De heer Tobback vraagt hoe oud het bestaande systeem is? En wie is de huidige leverancier? En sinds wanneer gebruiken we dit systeem? Aangezien men ervan uit gaat dat het huidige systeem niet meer kan aangepast worden zal er een nieuw systeem moeten komen. Het komt er dan op neer dat de zittende leverancier bevoordeeld is aangezien de omschakelkosten kleiner zijn. Tenzij men de omschakelkosten isoleert uit de aanbesteding.

De heer Jaspers geeft aan dat de kost van de omschakeling heel sterk zal afhangen van de technologie waarmee aangeboden wordt. Het gaat voornamelijk over documenten van één systeem naar een ander systeem overbrengen of leesbaar maken zodat het daar gepresenteerd kan worden. Deze kostprijs is niet zo groot. Deze documenten staan in een onderliggend documentensysteem en deze moeten beschikbaar gesteld worden in een nieuwe toepassing.

Het zijn voornamelijk de functionaliteiten waarvoor een hogere kostprijs aangerekend wordt. Nu zit in het extranet de functionaliteit waarmee de raadsleden documenten kunnen consulteren van een provincieraad of raadscommissie. In de nieuwe toepassing gaan we diezelfde functionaliteit hebben maar laten we ook toe dat er op een digitale manier kan vergaderd worden. Op die manier dat de raadsleden de vergadering kunnen volgen in de toepassing met toegang tot de notities die ze zelf gemaakt hebben. Zo zal de voorzitter kunnen scrollen in de agenda zodat iedereen kan zien wat het actuele agendapunt van de vergadering is. Er zal ook voorzien worden dat er via deze toepassing kan gestemd worden. We gaan van een heel kleine toepassing naar een uitgebreide nieuwe toepassing waarbij de extranet functionaliteit maar 10 à 15 % beslaat van waar we naar toe willen met de nieuwe toepassing.

Wat de oude toepassing betreft. De heer Jaspers is in 2014 beginnen werken bij de provincie Vlaams-Brabant en toen was het extranet al een oude toepassing. Hij gaat nakijken hoelang deze bestaat en de leverancier opzoeken. *De toepassing is in gebruik sinds 2009.*

De heer Kuczynski merkt op dat de heer Jaspers waarschijnlijk weet wie de mogelijke leveranciers zijn die in staat zijn om zo'n soort opdracht te doen. Bij de gemeente is er een platform waar er ook kan gestemd worden en hij gaat ervan uit dat dit platform bij verschillende gemeenten en provincies kan gebruikt worden. Het zijn altijd dezelfde 2 of 3 leveranciers die aanbieden.

De heer Jaspers geeft aan dat deze firma's bestaan en dit monopolies zijn. Wij hebben deze toepassingen bekeken aangezien deze kant en klaar zijn. Alleen missen deze toepassingen het onderliggend platform van een documentmanagementsysteem waar alle dossiers gecreëerd en bewaard worden. Als deputatie- en provincieraadsdossiers alleenstaande dossiers zouden zijn zou dit op een SharePoint omgeving kunnen gezet worden en daar de vergadertoepassing aan toevoegen van de firma's die nu bij de lokale besturen hun toepassing hebben draaien. Echter hebben wij 14 voortoepassingen draaien op datzelfde platform. Een omgevingsvergunning die

een deputatiedossier wordt volgt een hele flow van het omgevingsloket naar ons onderliggend documentmanagementsysteem en daar maakt de dienst vergunningen een dossier van op. Als we dit van elkaar zouden scheiden zouden wij intern een heel hoge kost hebben om dat allemaal na te bouwen.

We hebben deze firma's uitgenodigd en we hebben die functionaliteiten bekeken. Prijs kwaliteit zijn deze oplossingen heel duur en we hebben gekeken wat wij willen hebben om aan onze bestuursorganen binnen de organisatie aan te bieden en deze functionaliteiten hebben we beschreven in het bestek.

De heer Kuczynski vraagt of men echt iets op maat verwacht? Wat gebruiken de andere provincies? Iets wat voor ons op maat gemaakt wordt zou namelijk veel geld kunnen kosten.

De heer Jaspers geeft aan dat een opkomende systeem dat heel populair is, dat van Green Valley is van de Cival groep. Dit is een heel goed systeem maar heel duur en onderliggend zit daar geen beheersmodule in om je documenten te beheren. Dat maakt dat we die 14 toepassingen die daar onderliggend draaien en door de medewerkers intensief gebruikt worden op een andere manier gaan moeten bouwen wat het nog eens extra duur zou maken. We zoeken nu een low-code platform.

Dit zijn ontwikkelplatformen die niet in hun kinderschoenen staan en die al een paar jaren bestaan. Via deze platformen kan men op een heel makkelijke manier functionaliteiten in een toepassing steken wat lijkt op een website. De gebruiker ziet dit als een website maar de functionaliteiten zijn samengesteld op basis van bouwblokken. De prijs is nu € 150.000 maar als je een kant en klare oplossing wil, heb je een budget maal 5 nodig.

De heer Smout geeft aan dat hij een probleem heeft met de mondelinge vragen die gesteld worden tijdens de provincieraad. Hij vindt hier nergens een overzicht van, laat staan de antwoorden. Er worden geen verslagen meer uitgeschreven van de provincieraad dus je zou telkens de YouTube filmpjes moeten bekijken van elke zitting. Het is onmogelijk om een vraag op te zoeken die een paar jaar geleden gesteld is. Hij kan moeilijk alles beginnen bekijken.

De heer Jaspers merkt op dat dit deel uitmaakt van een ander bestek waar we momenteel aan schrijven. Dit bestek is zo goed als klaar en zal vermoedelijk in april gepresenteerd worden. Dit is het audiovisueel verslag van de provincieraad met ook een transcriptie en waar je ook een opsplitsing van de agendapunten hebt waardoor je dit ook kan gebruiken in het kader van openbaarheid van bestuur.

De heer Smout geeft aan dat deze mondelinge vragen niet geagendeerd worden. Deze staan gewoon vermeld als mondelinge vragen maar welke mondelinge vragen op welke zitting juist gesteld zijn dat is een puzzel tot in het oneindige.

De heer Jaspers geeft aan dat er met de griffiedienst zal bekeken worden wat er met transcriptie kan gebeuren om die vragen naar boven te laten komen..

De heer Smout geeft aan dat als men daar in april rekening mee wil houden, hij zeer tevreden is.

De heer Jaspers geeft aan dat het bestek zo goed als klaar is.

Voorzitter Poffé bedankt zijn collega's en sluit dit agendapunt af en verwijst dit door naar de provincieraad. Hij bedankt de heer Jaspers voor zijn deskundige uitleg.

Advies: Dit dossier werd door de raadscommissie besproken en wordt voorgelegd aan de provincieraad.
---

4 **Rondvraag**

Voorzitter Poffé vraagt of er nog vragen of opmerkingen zijn? Aangezien er geen vragen of opmerkingen zijn sluit hij de raadscommissie af en bedankt iedereen voor zijn aanwezigheid en medewerking.

Datum volgende vergadering 23 april 2024 (onder voorbehoud)
Einduur van de vergadering 13:07 uur

De secretaris,

De voorzitter,

Jolien Houtmeyers

Eddy Poffé